

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
NILO JÄÄSKINEN IŠVADA,
pateikta 2013 m. balandžio 18 d.¹

Byla C-4/11

Bundesrepublik Deutschland
prieš
Kaveh Puid

(Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Bendra Europos prieglobsčio sistema — Jos teismo įgyvendinimo tvarka — Tarybos reglamentas Nr. 343/2003 — Valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymas — 3 straipsnio 2 dalis — Prieglobsčio prašytojų teisės — Išimtinės aplinkybės, apibrėžtos sujungtose bylose C-411/10 ir C-493/10, N.S. ir kt. — 19 straipsnio 2 dalis — Prieglobsčio prašytojų perdavimo sustabdymas“

I – Įvadas

1. Europos Sąjunga yra suderinusi ir procesinės², ir materialinės pabėgėlių teisės³ nuostatas, pagal kurias nustatyta išsami teisės sistema bendroje Europos prieglobsčio sistemoje. Ji grindžiama pagarba atitinkamoms tarptautinės teisės nuostatomis, įskaitant negražinimo principą. Pagal ją prieglobsčio prašymą nagrinėja viena valstybė narė ir prieglobsčio prašytojas turi būti perduodamas už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingai valstybei narei, jeigu prieglobsčio prašoma kitoje ES valstybėje narėje. Tokia valstybė narė nustatoma pagal 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 343/2003, nustatantį valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus⁴.

2. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas siekiant išsiaiškinti, kokia yra prieglobsčio prašytojų, kurie pateikė prieglobsčio prašymą ne toje Europos Sąjungos valstybėje narėje, į kurią atvyko pirmiausia, tačiau kurie negali būti perduoti valstybei narei, į kurią atvyko pirmiausia, dėl joje taikomos prieglobsčio suteikimo procedūros ir priėmimo sąlygų sisteminių trūkumų, padėtis.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyva 2005/85/EB, nustatanti būtiniausias reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (OL L 326, p. 13).

3 — 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 96). Tarybos direktyva 2004/83 nuo 2013 m. gruodžio 21 d. panaikinama pagal 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, p. 9) 40 straipsnį. Priėmimo sąlygos suderintos pagal 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyvą 2003/9/EB, nustatančią minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo (OL L 31, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 101).

4 — OL 2003, L 50, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 109.

3. Ši byla grindžiama Teisingumo Teismo sprendimu *N.S. ir kt.*, C-411/10, Rink. p. I-13905. Tame sprendime nustatyta, kad pagal Europos Sąjungos (ES) teisę draudžiama taikyti nenuginčijamą prezumpciją, o valstybė narė, kuri pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 1 dalį atsako už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, gerbia Europos Sąjungos pagrindines teises⁵. Iš esmės Teisingumo Teismo prašoma nuspręsti, kokią įtaką ši išvada turi vadinamajai „suvereniteto išlygai“, įtvirtintai reglamento 3 straipsnio 2 dalyje.

4. Sprendime *N.S.* Teisingumo Teismas, be kita ko, konstatavo, kad pagal Pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnį valstybės narės, įskaitant jų teismus, privalo neperduoti prieglobsčio prašytojo „atsakingai valstybei narei“, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 343/2003, nors kitomis aplinkybėmis jos galėtų jį perduoti, kai „*negali nežinoti*, kad *sisteminiai* prieglobsčio procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų tokioje valstybėje narėje *trūkumai* [išskirta mano] yra rimta ir pagrįsta priežastis manyti, jog prašytojui kils reali nežmoniško ar žeminamo elgesio grėsmė, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą“⁶.

5. Šioje byloje *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* (Heseno vyriausiasis administracinis teismas) nori išsiaiškinti, ar prieglobsčio prašytojai gali prašyti teismo priversti valstybę narę nagrinėti jų prieglobsčio prašymus, remdamiesi tos valstybės narės pareiga pasinaudoti kompetencija pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį, panašiomis aplinkybėmis, kaip apibūdintos Sprendime *N.S.* Tai ketvirtasis iš keturių klausimų, kuriuos *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* pateikė prašyme priimti prejudicinį sprendimą; tris kitus klausimus šis teismas atsiėmė po to, kai buvo priimtas Teisingumo Teismo sprendimas *NS*. Tie trys klausimai buvo susiję su įtaka, kurią 4 punkte nurodytos aplinkybės turi Reglamento Nr. 343/2003 taikymui.

II – Teisinis pagrindas

A – Tarptautinė teisė

6. 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašytos Konvencijos dėl pabėgėlių statuso (Jungtinių tautų sutarčių rinkinys, 189 t., p. 150, Nr. 2545, 1954) (toliau – Ženevos konvencija)⁷ 33 straipsnio „Draudimas išsiųsti pabėgėlius arba juos priverstinai grąžinti (į šalis, iš kurių jie atvyko)“ 1 dalyje numatyta:

„Nė viena susitarianti valstybė jokia būdu neišsiunčia ir negrąžina pabėgėlių į šalį, kur jų gyvybei ar laisvei grėstų pavojus dėl rasės, religijos, pilietybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar dėl politinių pažiūrų.“

B – ES teisė

Reglamentas Nr. 343/2003

7. Reglamento Nr. 343/2003 3, 4, 12 ir 15 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„3) Tamperėje įvykusio [Europos Vadovų Tarybos] posėdžio išvadose taip pat konstatuojama, kad šiai [Europos prieglobsčio sistemai] artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas.

5 – 104 punktas.

6 – 106 punktas.

7 – Visos valstybės narės yra Ženevos konvencijos ir 1967 m. Protokolo susitariančiosios šalys. Europos Sąjunga nėra nei Ženevos konvencijos, nei 1967 m. Protokolo susitariančioji šalis.

- 4) Toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti pabėgėlio statuso nustatymo procedūras ir netrukdyti siekti greitai nagrinėti prieglobsčio prašymus.

<...>

- 12) Dėl požiūrio į asmenis, kuriems taikomas šis reglamentas, valstybės narės yra saistomos įsipareigojimų pagal tarptautinės teisės aktus, kurių šalys jos yra.

<...>

- 15) Reglamente laikomasi pagrindinių teisių ir principų, kurie yra pripažįstami pirmiausia Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Visų pirma juo siekiama užtikrinti visišką 18 straipsnyje garantuotos teisės į prieglobstį laikymąsi.“

8. Reglamento Nr. 343/2003 1 straipsnyje numatyta:

„Šis reglamentas nustato valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus.“

9. Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 1–3 dalyse numatyta:

„1. Valstybės narės nagrinėja kiekvieno trečiosios šalies piliečio, bet kurios iš jų pasienyje ar jų teritorijose prašančio prieglobsčio, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje nustatytus kriterijus.

2. Nukrypdoma nuo šio straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė trečiosios šalies piliečio jai pateiktą prieglobsčio prašymą gali nagrinėti net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą. Tokiu atveju ta valstybė narė tampa atsakinga valstybe nare, apibūdinta šiame reglamente, ir prisiima su tokia atsakomybe susijusias pareigas. Atitinkamais atvejais ji apie tai praneša anksčiau buvusiai atsakingai valstybei narei, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekančiai valstybei narei arba valstybei narei, kurios buvo prašoma perimti prašytoją savo žinion arba jį atsiimti.

3. Kiekviena valstybė narė išsaugo teisę pagal savo nacionalinius įstatymus, laikydamosi Ženevos konvencijos nuostatų, išsiųsti prieglobsčio prašytoją į trečiąją šalį.“

10. Reglamento Nr. 343/2003 III skyrių sudaro dešimt straipsnių, kuriuose nustatyta už prieglobsčio prašymą atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijų hierarchija. Reglamento Nr. 343/2003 III skyriaus 5 straipsnyje numatyta:

„1. Atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai yra taikomi tokia tvarka, kokia jie pateikti šiame skyriuje.

2. Pagal tuos kriterijus atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į padėtį tuo metu, kai prieglobsčio prašytojas pirmą kartą kuriai nors valstybei narei pateikė savo prašymą.“

11. Reglamento Nr. 343/2003 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Kai remiantis tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais, apibūdintais 18 straipsnio 3 dalyje nurodytuose dviejuose sąrašuose, įskaitant Reglamento (EB) Nr. 2725/2000 III skyriuje nurodytus duomenis, nustatoma, kad prieglobsčio prašytojas neteisėtai kirto valstybės narės sieną, sausuma, jūra ar oru atvykdamas iš trečiosios šalies, už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta valstybė narė, į kurią jis taip atvyko. Šios atsakomybės nelieka praėjus 12 mėnesių nuo tokio neteisėto sienos kirtimo dienos.“

12. Reglamento Nr. 343/2003 13 straipsnyje numatyta:

„Jei remiantis šiame reglamente išvardytais kriterijais negalima nustatyti jokios už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės, už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas prieglobsčio prašymas.“

13. Reglamento Nr. 343/2003 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė, net jei ji ir nėra atsakinga pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus, gali šeimos narius, taip pat kitus priklausomus giminaičius sujungti dėl humanitarinio pobūdžio priežasčių, ypač vadovaudamasi šeimos ar kultūriniais motyvais. Šiuo atveju ta valstybė narė kitos valstybės narės prašymu nagrinėja atitinkamo asmens prieglobsčio prašymą. Atitinkami asmenys turi duoti sutikimą.“

14. Reglamento Nr. 343/2003 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Valstybė narė, pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, įpareigojama:

<...>

b) išnagrinėti prieglobsčio prašymą;

<...>“

15. Reglamento Nr. 343/2003 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei valstybė narė, kuriai buvo pateiktas prieglobsčio prašymas, mano, kad už to prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė, ji gali kuo skubiau ir jokių būdu ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo to prašymo pateikimo, kaip nustatyta 4 straipsnio 2 dalyje, dienos kreiptis į tą kitą valstybę narę, kad ši perimtų prašytoją savo žinion.“

<...>“

16. Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Jei prašoma valstybė narė sutinka, kad ji turėtų perimti prašytoją savo žinion, ta valstybė narė, kurioje yra pateiktas prieglobsčio prašymas, praneša prašytojui apie sprendimą nenagrinėti prašymo ir pareigą perduoti prašytoją atsakingai valstybei narei.“

2. Šio straipsnio 1 dalyje minėtame sprendime išdėstomi motyvai, kuriais jis yra grindžiamas. Jame taip pat nurodomas perdavimo vykdymo terminas ir prireikus pateikiama informacija apie tai, kur ir kada prašytojas turėtų atvykti, jei jis į atsakingą valstybę narę keliauja savarankiškai. Šis sprendimas gali būti apskundžiamas ar peržiūrimas. Šio sprendimo apskundimas ar peržiūrėjimas nesustabdo perdavimo vykdymo, nebent tam tikrais atvejais teismai arba kompetentingos institucijos nusprendžia kitaip, jei tai daryti leidžia nacionaliniai [nacionalinės] teisės aktai.“

17. Direktyvos 2004/83 13 straipsnyje numatyta:

„Pabėgėlio statuso suteikimas

Valstybės narės suteikia pabėgėlio statusą trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės, kuris priskiriamas pabėgėliams remiantis II ir III skyriais.“

18. Direktyvos 2005/85 25 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Nepriimtini prašymai

1. Be bylų, kuriose prašymai nenagrinėjami pagal Reglamentą (EB) Nr. 343/2003, iš valstybių narių nereikalaujama nagrinėti, ar prašytojas gali būti laikomas pabėgėliu pagal Direktyvą 2004/83/EB, kai vadovaujantis šiuo straipsniu prašymas laikomas nepriimtinu.“

19. Direktyvos 2005/85 39 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„Teisė į veiksmingą teisės gynimo priemonę

1. Valstybės narės užtikrina, kad prieglobsčio prašytojai turėtų teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kurią galėtų panaudoti teisme, kad galėtų apskųsti:

a) sprendimą, priimtą dėl prieglobsčio prašymo, įskaitant sprendimą:

i) laikyti prašymą nepriimtinu pagal 25 straipsnio 2 dalį;

<...>

2. Valstybės narės numato terminus ir reikalingas taisykles, kad prašytojas galėtų pasinaudoti savo teise į veiksmingą teisės gynimo priemonę pagal 1 dalį.“

C – Nacionalinės teisės aktai

20. Konstitucijos (*Grundgesetz*) 16a straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Asmenys, persekiojami dėl politinių pažiūrų, turi teisę į prieglobstį.

2. Šio straipsnio 1 dalimi negali remtis asmenys, patekę į federalinę teritoriją iš Europos Bendrijų valstybės narės arba iš kitos trečiosios šalies, kurioje užtikrinamas Konvencijos dėl pabėgėlių statuso bei Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos taikymas. Europos Bendrijoms nepriklausančios šalys, kurioms taikomi šios dalies pirmame sakinyje išvardyti kriterijai, nurodomos įstatyme, kuriam reikalingas *Bundesrat* (Vokietijos parlamento aukštieji rūmai – Bundesratas) pritarimas. Šios dalies pirmame sakinyje nurodytais atvejais gali būti imamasi priemonių, kad pareiškėjas būtų išsiųstas, nepaisant to, ar tokios priemonės yra ginčijamos teisme.“

III – Ginčas pagrindinėje byloje ir prejudiciniai klausimai

21. Kaveh Puid (toliau – prieglobsčio prašytojas) yra Irano pilietis, kuris 2007 m. spalio 20 d. iš Teherano lėktuvu atvyko į Atėnus. Praleidęs Atėnuose keturias dienas jis nuvyko į Frankfurtą prie Maino. Atvykimo terminale jis paprašė prieglobsčio ir buvo sulaukytas, siekiant jį išsiųsti iš šalies. Abu kartus jis keliavo pasinaudodamas suklastotais kelionės dokumentais.

22. 2007 m. lapkričio 15 d. prieglobsčio prašytojas paprašė, kad *Verwaltungsgericht Frankfurt am Main* (Frankfurto prie Maino administracinis teismas), be kita ko, įpareigotų Vokietijos Federacinę Respubliką leisti jam atvykti į šalį ir perduoti jo bylą spręsti institucijai, atsakingai už valstybės narės paskelbimą atsakinga valstybe nare pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalį. *Verwaltungsgericht Frankfurt am Main* nurodė Vokietijos Federacinei Respublikai pranešti Frankfurto oro uoste dirbantiems kompetentingiems policijos pareigūnams, kad grąžinti prieglobsčio prašytoją į Graikiją laikinai draudžiama ne ilgiau kaip iki 2008 m. sausio 16 d.

23. *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Vokietijos migracijos ir pabėgėlių federalinė tarnyba, toliau – Federalinė tarnyba) 2007 m. gruodžio 14 d. nusprendė, kad prieglobsčio prašymas nepriimtinas, ir nurodė išsiųsti prieglobsčio prašytoją atgal į Graikiją. Savo sprendimą ji iš esmės grindė tuo, kad pagal Reglamentą Nr. 343/2003 Graikija yra atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą dėl Reglamento Nr. 343/2003 17 straipsnio 2 dalyje ir 18 straipsnio 4 bei 7 dalyse nustatytų terminų ir kad nėra kokių nors ypatingų humanitarinių sumetimų, kuriais vadovaudamasi Vokietijos Federacinė Respublika turėtų prisiimti atsakomybę pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalį. Federalinės tarnybos manymu, Graikija yra saugi trečioji šalis, kaip tai suprantama pagal Konstitucijos 16a straipsnio 2 dalį, ir Europos Komisija, kuri privalo užtikrinti minimalių reikalavimų laikymąsi, iki šiol nėra prašiusi valstybių narių neperduoti asmenų Graikijai. Todėl 2008 m. sausio 23 d. prieglobsčio prašytojas buvo išsiųstas į Atėnus.

24. Tačiau 2007 m. gruodžio 25 d. prieglobsčio prašytojas jau buvo pateikęs skundą *Verwaltungsgericht* ir pareikalavęs panaikinti 2007 m. gruodžio 14 d. Federalinės tarnybos sprendimą ir pripažinti Vokietijos Federacinę Respubliką atsakinga už jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimą pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalį.

25. *Verwaltungsgericht* įpareigojo prieglobsčio prašytoją asmeniškai dalyvauti šios bylos proceso žodinėje dalyje. Šiuo tikslu jam buvo leista atvykti į Vokietiją.

26. 2009 m. liepos 8 d. sprendimu *Verwaltungsgericht* panaikino 2007 m. gruodžio 14 d. Federalinės tarnybos sprendimą ir nurodė, kad įsakymas dėl prieglobsčio prašytojo išsiuntimo iš šalies buvo įvykdytas neteisėtai. Federalinė tarnyba buvo įpareigota panaikinti 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymą dėl išsiuntimo iš šalies ir atkurti iki jo įvykdymo buvusią padėtį.

27. Grįsdamas savo sprendimą *Verwaltungsgericht* iš esmės nurodė, kad Federalinė tarnyba turėjo įgyvendinti teisę į atsakomybės prisiėmimą pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalį ir taip prisiimti atsakomybę už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Federalinės tarnybos diskrecija praktiškai išnyko, kai tapo aišku, kad Graikijoje nesilaikoma minimalių prieglobsčio prašytojų priėmimo ir prieglobsčio suteikimo procedūros reikalavimų ir kad prieglobsčio prašytojo procesinės teisės bei priėmimo sąlygos jo buvimo Graikijoje laikotarpiu buvo rimtai pažeistos. Tai prieštarauja atitinkamų direktyvų tikslui ir turiniui. Be to, *Verwaltungsgericht* įpareigojo Federalinę tarnybą iki teismo sprendimo įsiteisėjimo suteikti prieglobsčio prašytojui leidimą laikinai apsigyventi šalyje.

28. *Verwaltungsgericht* sprendimas apeliacine tvarka buvo apskūstas *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* remiantis tuo, kad teisinis argumentas, kuriuo grindžiamas šis sprendimas, būtent kad Vokietija privalėjo įgyvendinti teisę prisiimti atsakomybę pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalį, nėra įtikinamas. Federalinė Respublika, atstovaujama Federalinės tarnybos, be kita ko, nurodė, kad sprendžiant dėl to, ar pasinaudoti teise prisiimti atsakomybę, tai, kad atsakinga valstybė narė nesilaikė direktyvų dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo ir prieglobsčio suteikimo procedūros minimalių reikalavimų, nėra svarbu, nebent yra padaryta rimtų Europos žmogaus teisių konvencijos pažeidimų. Federalinė tarnyba pareiškė, kad trūkumai, susiję su prieglobsčio prašytojų apgyvendinimu ir išlaikymu, neatleidžia valstybės narės nuo pareigos vykdyti procedūrą. Priešingu atveju prieglobsčio prašytojams būtų suteikta teisė būti išsiųstiems į bet kurią valstybę narę, į kurią jie vyko.

29. *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* manė, kad būtina Teisingumo Teismui pateikti keturis prejudicinius klausimus, ir 2010 m. gruodžio 22 d. priėmė atitinkamą sprendimą. Vėliau jis atsiėmė pirmuosius tris klausimus, nes iš esmės į juos buvo atsakyta 2011 m. gruodžio 21 d. priimtame Sprendime NS.

30. Be to, 2011 m. sausio 20 d. Federalinė tarnyba nusprendė panaikinti 2007 m. gruodžio 14 d. sprendimą ir pasinaudoti kompetencija išnagrinėti prašymą pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalį. 2011 m. gegužės 18 d. sprendimu Federalinė tarnyba atmetė prieglobsčio prašytojo pateiktą prieglobsčio prašymą pagal Konstitucijos 16a straipsnį, tačiau pripažino, kad jis turi teisę būti pripažintas pabėgėliu (*Flüchtlingseigenschaft*).

31. Nacionalinis teismas teigia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą teisiniu požiūriu išliko aktualus, nes pagal Vokietijos teisę prieglobsčio prašytojas turi teisinį interesą reikalauti, jog *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* atliktų 2007 m. gruodžio 14 d. Federalinės tarnybos sprendimo teisėtumo kontrolę, nepaisydamas pirmiau nurodytų aplinkybių. Taip yra todėl, kad prieglobsčio prašytojas buvo neteisėtai sulaikytas ir išsiųstas į Graikiją, todėl jis reikalavo pripažinti 2007 m. gruodžio 14 d. sprendimą neteisėtu ir sumokėti kompensaciją.

32. Nacionalinis teismas taip pat patvirtino, kad dėl atsakymo į likusį ketvirtą prejudicinį klausimą nuomonės tebesiskiria. Jis suformuluotas taip:

„Ar prieglobsčio prašytojo asmeninė teisė, kuri privalo būti teismų ginama, priversti valstybę narę prisiimti atsakomybę kyla iš valstybės narės pareigos įgyvendinti savo teisę pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalies pirmąjį sakinį?“

33. Dėl pirminių keturių klausimų, kuriuos atsiuntė *Hessischer Verwaltungsgerichtshof*, rašytines pastabas pateikė K. Puid, Vokietija, Belgija, Airija, Graikija, Prancūzija, Italija, Lenkija, Jungtinė Didžioji Britanija ir Šiaurės Airijos Karalystė, Šveicarija ir Komisija. Iš jų Italijos vyriausybės pateiktose rašytinėse pastabose nekalbama apie ketvirtąjį klausimą, o Belgijos vyriausybė jo neaptaria tiesiogiai. 2013 m. sausio 22 d. posėdyje dalyvavo K. Puid, Airijos, Graikijos ir Komisijos atstovai.

IV – Analizė

A – Pirminės pastabos

1. Bendros Europos prieglobsčio sistemos pagrindas

34. 1989 m. gruodžio 8 ir 9 d. Strasbūro Europos Vadovų Taryba nustatė tikslą suderinti valstybių narių prieglobsčio politiką.

35. 1990 m. birželio 15 d. Dubline valstybės narės pasirašė Konvenciją, nustatančią valstybę, atsakingą už vienoje iš Europos Bendrijų valstybių narių paduotų prieglobsčio prašymų nagrinėjimą (toliau – Dublino konvencija)⁸.

36. Maastrichto sutartyje – ESS K.1 straipsnio 1 punkte – prieglobsčio politika pripažinta bendru interesu. Pagal Amsterdamo sutartį priimtame EB 63 straipsnyje Taryba įpareigota per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo, be kita ko, nustatyti priemones pagal Ženevos konvenciją, susijusias su nustatymu, kuri valstybė narė yra atsakinga už trečiosios šalies piliečio vienoje

⁸ — OL C 254, 1997, p. 1.

iš valstybių narių pateikto prašymo suteikti prieglobstį svarstymą, būtiniausiai reikalavimais, pagal kuriuos priimami prieglobsčio prašytojai, būtiniausiai reikalavimais, pagal kuriuos trečiųjų šalių piliečiai laikomi pabėgėliais, ir būtiniausiai reikalavimais dėl pabėgėlių statuso suteikimo arba atėmimo valstybėse narėse tvarkos. Dabar ši nuostata įtraukta į SESV 78 straipsnį.

37. Per 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperėje vykusį Europos Vadovų Tarybos susitikimą numatyta sukurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą. Ši sistema įgyvendinta, be kita ko, pagal Reglamentą Nr. 343/2003, kuriuo pakeista Dublino konvencija, ir pagal Direktyvą 2003/9, Direktyvą 2004/83 bei Direktyvą 2005/85.

38. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – chartija) 18 straipsnyje ir SESV 78 straipsnyje numatyta, kad teisė į prieglobstį garantuojama pagal Ženevos konvenciją. Chartijos 4 straipsnyje nurodyta, kad niekas negali būti kankinamas, patirti nežmoniško ar žeminančio jo orumą elgesio arba būti taip baudžiamas. Pagal chartijos 19 straipsnio 2 dalį draudžiama asmenį perkelti, išsiųsti arba išduoti į valstybę, kurioje kyla didelė grėsmė, kad jis patirs nežmonišką arba žeminamą elgesį. Pagal chartijos 47 straipsnį asmenims, kurių teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, užtikrinama teisė į veiksmingą teisių gynybą ir į teisingą bylos nagrinėjimą teisme.

2. Teisingumo Teismo išvados, išdėstytos Sprendime *NS*

39. Mano manymu, prieš atsakant į likusį prejudicinį klausimą vertėtų trumpai apibendrinti klausimus, kuriuos Teisingumo Teismas nagrinėjo Sprendime *NS*, ir jo padarytas išvadas. Sprendime *N.S.* nagrinėjami toliau nurodyti šiai bylai svarbūs klausimai.

40. Teisingumo Teismo išnagrinėtos faktinės aplinkybės buvo panašios į pagrindinės bylos aplinkybes. Afganistano pilietis N. S. atvyko į Jungtinę Karalystę ir tą pačią dieną paprašė prieglobsčio. Prieš atvykdamas į Jungtinę Karalystę jis keliavo per kelias Europos šalis, įskaitant Graikiją, kurioje jis nepateikė prieglobsčio prašymo, tačiau buvo sulaikytas keturias dienas. *Secretary of State for the Home Department* paprašė Graikijos prisiimti atsakomybę už N. S. prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Graikija neatsakė, todėl buvo laikoma, kad ji prisiėmė atsakomybę už apelianto prašymo nagrinėjimą.

41. N. S. prieštaravo išsiuntimui iš Jungtinės Karalystės į Graikiją remdamasis tuo, kad, jeigu jis būtų grąžintas į Graikiją, būtų pažeistos jo pagrindinės teisės pagal ES teisę, Europos žmogaus teisių konvenciją ir (arba) Ženevos konvenciją. Ginčas persikėlė į Jungtinės Karalystės *Court of Appeal*, kuris Teisingumo Teismui pateikė septynis prejudicinius klausimus.

42. Kaip jau minėjau, Teisingumo Teismas konstatavo, kad pagal ES teisę draudžiama vadovautis nenuginčijama prezumpcija, jog atsakinga valstybė narė, į kurią valstybė narė siūlo perduoti prieglobsčio prašytoją, laikysis prieglobsčio prašytojo pagrindinių teisių pagal ES teisę.

43. Taip yra todėl, kad, be kita ko, „Bendroji Europos prieglobsčio sistema grindžiama visapusišku ir visiems galiojančiu Ženevos konvencijos taikymu ir garantija, kad nė vienas asmuo nebus išsiųstas atgal, kur dar kartą gali būti persekiojamas“, o „Chartijos 18 straipsnyje ir SESV 78 straipsnyje numatyta, kad turi būti laikomasi Ženevos konvencijos ir 1967 m. protokolo“⁹. Teisingumo Teismas konstatavo, kad „jei būtų rimto pagrindo manyti, kad yra sisteminių prieglobsčio procedūros ir

9 — 75 punktą, kuriame cituojamas 2010 m. kovo 2 d. Sprendimo *Salahadin Abdulla ir kt.* (sujungtos bylos C-175/08, C-176/08, C-178/08 ir C-179/08, Rink. p. I-1493) 53 punktą ir 2010 m. birželio 17 d. Sprendimo *Bolbol* (C-31/09, Rink. p. I-5539) 38 punktą.

prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų atsakingoje valstybėje narėje trūkumų, kurie gali lemti nežmonišką arba žeminamą elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį, su prieglobsčio prašytojais, perduotais į tokios valstybės narės teritoriją, toks perdavimas būtų nesuderinamas su šia nuostata¹⁰.

44. Teisingumo Teismas nurodė, kad ši nuostata taikoma tais atvejais, kai valstybė narė, kurioje yra prieglobsčio prašytojas, „negali nežinoti, kad sisteminiai prieglobsčio procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų <...> trūkumai“ pagal Reglamentą Nr. 343/2003 „atsakingoje valstybėje narėje“ „yra rimta ir pagrįsta priežastis manyti, jog prašytojui kils reali nežmoniško ar žeminamo elgesio grėsmė, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį“¹¹.

45. Be to, Teisingumo Teismas konstatavo, kad tokioje padėtyje atsidūrusi valstybė narė, kurios žinojimas yra tokio lygio, turi ir daugiau pareigų. Jos apibūdintos taip:

„Nepažeidžiant Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalyje nurodytos valstybės narės teisės pačiai išnagrinėti prašymą tuo atveju, jei negali perduoti prašytojo kitai Europos Sąjungos valstybei narei, kai tokia valstybė yra atsakinga valstybė narė pagal šio reglamento III skyriuje nustatytus kriterijus, valstybė narė, kuri turi atlikti tokį perdavimą, privalo išnagrinėti šiame skyriuje išdėstytus kriterijus, kad įvertintų, ar kuris nors kitas kriterijus leidžia nustatyti kitą valstybę narę, kuri būtų atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą.

Tačiau valstybė narė, kurioje yra prieglobsčio prašytojas, privalo užtikrinti, kad dėl nepagrįstai ilgai trunkančios atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros nebūtų dar labiau pažeistos šio prašytojo pagrindinės teisės. Jei būtina, tokia valstybė narė pati turi išnagrinėti prašymą laikydamasi Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.“¹²

3. *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* pateiktas prejudicinis klausimas

46. Pirmiausia būtina šiek tiek paaiškinti pateiktą prejudicinį klausimą. Tai būtina padaryti dėl likusio prejudicinio klausimo ryšio su trimis atsiimtais prejudiciniais klausimais, konkrečiau kalbant – su trečiuoju atsiimtu prejudiciniu klausimu, kuris buvo suformuluotas taip:

„Ar valstybė narė privalo įgyvendinti savo teisę pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį atsižvelgiant į pirma minėtas chartijos suteikiamas garantijas, jei atsakingoje valstybėje narėje daromi ypač rimti pažeidimai, galintys iš esmės pažeisti prieglobsčio prašytojų procesines garantijas arba kelti grėsmę persiūsto prieglobsčio prašytojo gyvybei ar fiziniam vientisumui?“

47. Manau, kad likusio prejudicinio klausimo esmė susijusi su prieglobsčio prašytojo teisine padėtimi valstybėje narėje, kurioje pateiktas prieglobsčio prašymas, tai atvejais, kai pagal Reglamento Nr. 343/2003 nuostatas atsakingoje valstybėje narėje sudarytos tokios sąlygos, kokios apibūdintos Sprendime *NS*. Konkrečiau kalbant, šis klausimas susijęs su pirmosios valstybės narės ir ypač jos teismų pareigomis bei atitinkamomis prieglobsčio prašytojo teisėmis ir jų gynimo priemonėmis, kuriomis jis gali naudotis. Būtent šia prasme ir ketinu nagrinėti prejudicinį klausimą.

10 – 86 punktas. Teisingumo Teismas taip pat rėmėsi atitinkama Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, susijusia su sulaikymo sąlygų, prilygstančių nežmoniškam arba žeminamam elgesiui, sudarymu, – 88 ir 90 punktuose jis pacticavo 2011 m. sausio 21 d. Sprendimą *M. S. S. prieš Belgiją ir Graikiją*, dar nepaskelbtą *Recueil des arrêts et décisions*.

11 – 94 punktas.

12 – 107 ir 108 punktai.

B – Atsakymas į prejudicinį klausimą

1. ES prieglobsčio teisės pagrindiniai principai

48. Ženevos konvencijos pagrindinis principas – negražinimo principas, pagal kurį pabėgėliai saugomi nuo išsiuntimo arba gražinimo į teritorijas, kuriose jų gyvybei arba laisvei grėstų pavojus dėl rasės, religijos, pilietybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei arba dėl politinių pažiūrų.

49. Negražinimo principas yra pagrindinės teisės į prieglobstį, garantuojamos pagal chartijos 18 straipsnį ir SESV 78 straipsnio 1 dalį, esmė. Pagal šias nuostatas prieglobsčio prašytojams kyla ne subjektinė materialinė teisė į prieglobstį¹³, o teisė į teisingą ir veiksmingą prieglobsčio prašymo nagrinėjimą bei teisė nebūti perduotiems į šalis arba teritorijas, kuriose pažeidinėjamas negražinimo principas.

50. Tačiau, atsižvelgiant į pabėgėlio statuso suteikimo sąlygų suderinimą pagal Direktyvą 2004/83, subjektinė teisė į pabėgėlio statusą ES teisėje numatyta asmenims, kurie atitinka šioje direktyvoje nurodytus kriterijus. Tai taikoma nepažeidžiant ES teisės nuostatų, susijusių su prieglobsčio prašytojų perdavimu saugioms trečiosioms šalims.

51. Suderinta ir pabėgėlio statuso suteikimo bei panaikinimo tvarka. Konkrečiau kalbant, Direktyvoje 2005/85 numatyti būtinausi reikalavimai dėl šios tvarkos, įskaitant teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę apeliaciniame procese.

52. Tačiau Direktyvos 2005/85, taigi ir Direktyvos 2004/83, taikymas tėra antras žingsnis, susijęs su trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimu. Visų pirma būtina nustatyti valstybę narę, atsakingą už prašymo nagrinėjimą.

53. Ji nustatoma pagal Reglamentą Nr. 343/2003 remiantis pagal hierarchiją išdėstytais objektyviais kriterijais, pagal kuriuos už prašymo nagrinėjimą atsako tik viena valstybė narė. Tačiau reglamente valstybėms narėms taip pat suteikiama diskrecija prisiimti atsakomybę už prašymo nagrinėjimą arba remiantis Reglamento Nr. 343/2003 15 straipsnyje numatytais humanitariniais pagrindais, arba jų pačių pasirinkimu pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalį.

54. Negražinimo principu grindžiama ir pagal Reglamentą Nr. 343/2003 sukurta sistema, pagal kurią siekiama organizuoti ir struktūrizuoti prieglobsčio prašymų nagrinėjimą Europos Sąjungoje bei užkirsti kelią ieškoti palankiausio teismo. Valstybės narės bet kuriuo atveju privalo laikytis Ženevos konvencijos ir Europos žmogaus teisių konvencijos reikalavimų. Todėl jos gali perduoti prieglobsčio prašytojus kitoms valstybėms narėms tik jeigu užtikrinama, kad šio principo bus laikomasi. Taigi, pagal Dublino konvenciją ir Reglamentą Nr. 343/2003 nustatyta sistema grindžiama valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu. Kitaip tariant, Reglamentas Nr. 343/2003 grindžiamas prielaida, kad visos Europos Sąjungos valstybės narės gali būti laikomos saugiomis šalimis prieglobsčio prašytojams ir kad valstybės narės laikosi negražinimo principo trečiųjų šalių atžvilgiu.

55. Norint atsakyti į *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* pateiktą prejudicinį klausimą pirmiausia būtina išanalizuoti Reglamento Nr. 343/2003, kuris taikomas įprastomis aplinkybėmis, aiškinimą. Taip būtų sudaryta galimybė tuomet išnagrinėti jo aiškinimą tokiomis aplinkybėmis, kaip apibūdintosios *Sprendime NS*, kai pagrindinė prezumpcija, susijusi su valstybės narės, įprastomis aplinkybėmis atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, gebėjimu vykdyti įsipareigojimus pagal bendrą Europos prieglobsčio sistemą, nebegali būti taikoma.

13 — Vokietijos vyriausybė rašytinėse pastabose remiasi chartijos 18 straipsnio priėmimo istorija ir aplinkybe, kad tuo metu nacionalinės nuostatos dėl pabėgėlio statuso suteikimo nebuvo suderintos. Todėl manau, kad pagal chartijos 18 straipsnį prieglobsčio prašytojams nėra suteikiama daugiau teisių nei pagal Ženevos konvenciją ir *acquis communautaire*.

2. Reglamento Nr. 343/2003 aiškinimas

56. Tamperės Europos Vadovų Tarybos išvadose nurodyta, kad bendroje Europos prieglobsčio sistemoje turėtų būti numatytas „aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas“¹⁴. Manau, kad tai yra kriterijus, į kurį atsižvelgiant turėtų būti pateiktas atsakymas į prejudicinį klausimą. Su aiškumo ir veiksmingumo tikslais nesuderinamas atsakymas prieštarautų tiek Reglamento Nr. 343/2003 tikslui, tiek bendros Europos prieglobsčio sistemos tikslams. Pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką aiškinant ES teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriame ji nustatyta, tikslus¹⁵.

57. Reglamentu Nr. 343/2003 siekiama užtikrinti greitą prieglobsčio prašymų nagrinėjimą ir užkirsti kelią ieškoti palankiausio teismo. Pavyzdžiui, Reglamento Nr. 343/2003 4 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad negalima trukdyti „siekiui greitai nagrinėti prieglobsčio prašymus“¹⁶, o Reglamento Nr. 343/2003 V skyriuje numatyti griežti terminai perimti prieglobsčio prašymą savo žinion arba grąžinti prieglobsčio prašytoją atsakingai valstybei narei¹⁷. Tikslas užkirsti kelią ieškoti palankiausio teismo atsispindi 9–12 straipsniuose, kuriuose numatyta, kad valstybė narė, kuri išdavė būtinus kelionės dokumentus arba į kurią prieglobsčio prašytojas atvyko pirmiausia (nesvarbu, ar teisėtai), atsako už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą tik su tam tikromis specialiomis išimtimis¹⁸. Tiesa, kad pagal 15 straipsnį (vadinamoji humanitarinė išlyga) ir 3 straipsnio 2 dalį (vadinamoji suvereniteto išlyga) numatyta galimybė pasinaudoti tam tikra diskrecija, tačiau ji suteikta valstybėms narėms, o ne prieglobsčio prašytojams¹⁹.

58. Be to, kaip numatyta 16 konstatuojamojoje dalyje ir 1 straipsnyje, Reglamento Nr. 343/2003 tikslas – „nustatyti valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus“. Kitaip tariant, Reglamentas Nr. 343/2003 skirtas ne tam, kad asmenims būtų suteiktos teisės, o tam, kad būtų reglamentuojami valstybių narių tarpusavio santykiai²⁰, nors jame yra tam tikrų nuostatų, susijusių su prieglobsčio prašytojų teisėmis. Remiantis tuo, kas išdėstyta, ir aplinkybe, kad Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalis yra priemonė, kuria valstybės narės gali naudotis savo nuožiūra, negalima pritarti aiškinimui, pagal kurį prieglobsčio prašytojams būtų suteiktos asmeninės teisės, susijusios su tos nuostatos taikymu. Kaip Teisingumo Teismas yra ne kartą nurodęs, nors paprastai

14 — Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, COM(2001) 447 galutinis, p. 2, 1 punktas. Taip pat žr. Reglamento Nr. 343/2003 3 konstatuojamąją dalį.

15 — 2009 m. sausio 29 d. Sprendimo *Petrosian* (C-19/08, Rink. p. I-495) 34 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

16 — 2012 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *K* (C-245/11) 48 punktas, kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad „kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos privalo įsitikinti, jog Reglamentas Nr. 343/2003 įgyvendinamas garantuojant veiksmingą galimybę pradėti pabėgėlio statuso nustatymo procedūras ir netrukdamat siekiui greitai nagrinėti prieglobsčio prašymus“.

17 — Reglamente Nr. 343/2003 numatytų terminų lentelės pateiktos 2012 m. gegužės 15 d. generalinės advokatės E. Sharpston išvadoje, pateiktoje byloje *Cimade* (C-179/11).

18 — Taip pat žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvados, pateiktos byloje *NS*, 94 punktą, kuriame ji pažymėjo, kad Reglamentas Nr. 343/2003 „taip pat skirtas užkirsti kelią prieglobsčio prašytojams ieškoti palankiausio teismo“, ir tai įrodo nuostata, pagal kurią „atsakomybė už Europos Sąjungoje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą tenka vienai valstybei narei, kuri nustatoma remiantis objektyviais kriterijais“.

19 — Šiuo klausimu pagal analogiją taikyčiau Teisingumo Teismo išvadas, padarytas 2013 m. sausio 29 d. Sprendime *Radu* (C-396/11), kurio 34 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad „Pagrindų sprendimu 2002/584 nustatius naują paprastesnę ir veiksmingesnę nuteistų ar įtariamų pažeidus baudžiamąjį įstatymą asmenų perdavimo sistemą, siekiama palengvinti ir paspartinti teisminį bendradarbiavimą ir taip norima prisidėti prie Sąjungos siekio tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve remiantis tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti aukštu tarpusavio pasitikėjimo laipsniu“. Remdamasis būtent šia aplinkybe Teisingumo Teismas atmetė pasiūlymą Europos arešto orderio apskundimo vykdančiajai institucijai būdus papildyti reikalavimu, kad arešto orderį išdavusios valstybės narės teismas visų pirma turi išklausyti prašomą perduoti asmenį. Atsižvelgdamas į tai, kad bendra Europos prieglobsčio sistema taip pat sukurta siekiant nustatyti „naują paprastesnę ir veiksmingesnę <...> sistemą“, grindžiamą „tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti aukštu tarpusavio pasitikėjimo laipsniu“, manau, kad suteikiant prieglobsčio prašytojams papildomų teisių, be tų, kurias yra nustatęs ES teisės aktų leidėjas, būtina laikytis tokio paties atsargaus požiūrio. Iš naujesnės teismo praktikos žr. 2012 m. vasario 26 d. Sprendimo *Melloni* (C-399/11) 37 punktą.

20 — Šiuo klausimu remčiausi generalinės advokatės V. Trstenjak išvada, pateikta byloje *Kastrati* (C-620/10, 2012kurios 29 punkte generalinė advokatė pažymėjo, kad „Reglamento Nr. 343/2003 tikslas nėra procesinių garantijų prieglobsčio prašytojams sukūrimas, turint omenyje sąlygų nustatymą jų prieglobsčio prašymams patenkinti ar atmesti. Iš tiesų šis reglamentas pirmiausia reguliuoja pareigų ir užduočių paskirstymą tarp valstybių narių. Šiomis aplinkybėmis Reglamento Nr. 343/2003 nuostatos dėl valstybių narių pareigų pagal Dublino konvenciją prieglobsčio prašančių asmenų atžvilgiu iš esmės susijusios tik su valstybių narių vykdomų procedūrų eiga arba skirtos užtikrinti suderinamumą su kitais prieglobsčio teisės aktais.“

reglamentų nuostatos iškart veikia valstybių narių nacionalinės teisės sistemose, todėl nacionalinės valdžios institucijoms nereikia imtis taikymo priemonių ir ES teisės aktų leidėjui nebereikia priimti papildomų teisės aktų, kai kurias reglamentų nuostatas gali pririnkti įgyvendinti valstybėms narėms arba pačiam ES teisės aktų leidėjui priimant taikymo priemones²¹.

59. Akivaizdu, kad papildomų priemonių reikia tais atvejais, kai valstybei narei suteikta diskrecija. Todėl įprastomis sąlygomis prieglobsčio prašytojai pagal Reglamento Nr. 343/2003 nuostatas negali įgyti kokių nors teisių, kuriomis remdamiesi jie galėtų reikalauti, kad jų prieglobsčio prašymą nagrinėtų valstybė narė, kuri nėra atsakinga pagal šį reglamentą. Kaip nurodyta Komisijos rašytinėse pastabose, tam, kad ES teisės nuostata turėtų tiesioginį poveikį asmenų ir valstybių narių santykiams, valstybėms narėms turi būti nustatyta aiški ir besąlyginė pareiga, kurios vykdymas arba poveikis nepriklauso nuo valstybių narių arba Komisijos veiksmų. Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalis neatitinka šių kriterijų²².

3. Reglamento Nr. 343/2003 taikymas išimtinėmis aplinkybėmis

60. Tačiau prejudicinis klausimas susijęs ne su įprastu Reglamento Nr. 343/2003 taikymu, o su išimtinėmis aplinkybėmis, kai už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą įprastomis aplinkybėmis atsakinga valstybė narė nesilaiko bendros Europos prieglobsčio sistemos reikalavimų tiek, kad prieglobsčio prašytojai negali būti jai perduoti. Šiuo klausimu darau išvadą, kad tokiomis aplinkybėmis užtikrinti Teisingumo Teismo Sprendime *N.S.* nustatytų principų laikymąsi galiausiai privalo nacionaliniai teismai, pirmiausia kadangi valstybės narės turi nustatytą pareigą užtikrinti nežmoniško arba žeminančio elgesio draudimo vykdymą jų jurisdikcijos ribose.

61. Toliau išdėstytuose punktuose kaip *išimtinės aplinkybės* apibrėšiu tokias aplinkybes, kurios tiek materialiniu, tiek įrodinėjimo požiūriu atitinka Sprendime *N.S.* Teisingumo Teismo nustatytus kriterijus. Teisingumo Teismo nurodyta materialinė sąlyga – atvejai, kai pagal Reglamento Nr. 343/2003 už prašymo nagrinėjimą atsakingoje valstybėje narėje yra prieglobsčio procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų *sisteminių trūkumų*, kurie gali lemti nežmonišką arba žeminamą elgesį. Pagal Teisingumo Teismo nustatytą *įrodinėjimo sąlygą* valstybė narė, kuri įprastomis aplinkybėmis perduotų prieglobsčio prašytoją, negali *nežinoti* apie prieglobsčio procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų *sisteminius trūkumus* tokioje kitoje valstybėje narėje ir todėl yra rimtų priežasčių manyti, kad prieglobsčio prašytojui kils realus pavojus patirti nežmonišką arba žeminamą elgesį. Iš esmės nustatytas toks įrodinėjimo reikalavimas, pagal kurį turi būti žinoma, kad prieglobsčio prašytojų negalima perduoti atitinkamai valstybei narei²³.

62. Akivaizdu, kad Teisingumo Teismas tokias sąlygas nustatė siekdamas stipriai apriboti galimybę nepaisyti tarpusavio pasitikėjimo principo, kuriuo grindžiamas Reglamentas Nr. 343/2003. Tai reiškia, kad negalima reikšti abejonių dėl tarpusavio pasitikėjimo principo sistemiškai nagrinėjant, ar kitos valstybės narės kiekvienoje prieglobsčio procedūroje vykdo įsipareigojimus pagal bendrą Europos prieglobsčio sistemą. Priešingas aiškinimas būtų nesuderinamas su Reglamento Nr. 343/2003 pagrindiniais tikslais – paskirstyti pareigas tarp valstybių narių, užtikrinti greitą prieglobsčio prašymų nagrinėjimą ir užkirsti kelią ieškoti palankiausio teismo.

21 — 2010 m. spalio 28 d. Sprendimas *Belgisch Interventie-en Restitutiebureau* (C-367/09, Rink. p. I-10761) 32 bei 33 punktai ir juose nurodyta teismo praktika.

22 — Kalbėdama šiuo klausimu, Komisija remiasi klasikine Teisingumo Teismo praktika, t. y. 1963 m. vasario 5 d. Sprendimu *van Gend en Loos* (26/62, Rink. p. 1); 1964 m. liepos 15 d. Sprendimu *Costa prieš Enel* (6/64, Rink. p. 585); 1966 m. birželio 16 d. Sprendimu *Lütticke* (57/65, Rink. p. 205).

23 — Manau, kad nuspėsti, jog yra susidariusios tokios aplinkybės, galima remiantis informacija, kurią pateikia JTŽTK, Tarptautinis Raudonasis Kryžius ir Komisija, taip pat kuri nurodyta Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Teisingumo Teismo praktikoje. Be to, valstybių narių prieglobsčio institucijos tarpusavyje keičiasi informacija apie prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygas. Kadangi išimtinės aplinkybės, kaip antai apibūdintos Sprendime *NS*, nėra susijusios su konkrečiu prieglobsčio prašytojo savybėmis, valstybės narės privalo atsižvelgti į išimtinės aplinkybės bendrą tvarką, o ne kaip į įrodymus, pateiktus vertinant atskiro prašymo priimtinumą.

63. Todėl, jeigu valstybė narė, kurioje pateiktas prieglobsčio prašymas, negali nežinoti apie prieglobsčio procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų sisteminius trūkumus, dėl kurių kyla reali nežmoniško arba žeminamo elgesio grėsmė, valstybėje narėje, kuri kitomis aplinkybėmis būtų atsakinga pagal Reglamentą Nr. 343/2003, pirmosios valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos turėtų neperduoti prieglobsčio prašymus pateikusių asmenų tokiai valstybei narei savo iniciatyva, nebent jas priverstų tai padaryti nacionaliniai teismai arba to paprašytų patys prieglobsčio prašytojai. Net jei 3 straipsnio 2 dalis, kaip diskrecinė priemonė, nesuteikia asmenims teisių, tai nesumažina valstybių narių, įskaitant jų teismus, pareigos susilaikyti nuo veiksmų, jei juos vykdant su prieglobsčio prašytojais būtų elgiama neįžmoniška ir žeminamai, kaip tai nustatyta *N.S.* Žinoma, *N.S.* byloje nustatyta, kad chartija taikoma įgyvendinant diskreciją. Kiek tai susiję su ES prieglobsčio teise, *N.S.* pareigos išskyla, kai suinteresuota valstybės narės institucija, nesvarbu, ar tai būtų teismas ar kita įstaiga, nustato, kad *N.S.* valstybėje narėje, kuri kitomis aplinkybėmis būtų „atsakinga“, egzistuoja pirma nurodytos ribinės sąlygos.

64. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, norint atsakyti į prejudicinį klausimą, reikia išnagrinėti: i) valstybės narės padėtį išimtinėmis aplinkybėmis, kai, jeigu prieglobsčio prašytojas būtų perduotas, kiltų grėsmė, kad su juo bus elgiama neįžmoniška ir žeminamai; ii) prieglobsčio prašytojo teises ir teisių gynimo priemonės, kuriomis jis gali pasinaudoti.

a) Valstybės narės padėtis išimtinėmis aplinkybėmis

65. Kalbant apie valstybės narės padėtį šioje išvadoje aprašytomis išimtinėmis aplinkybėmis, iš Sprendimo *N.S.* aiškiai matyti, kad tokia valstybė narė negali perduoti prieglobsčio prašytojo valstybei narei, įprastomis aplinkybėmis atsakingai pagal Reglamentą Nr. 343/2003. Kitaip tariant, esant šių valstybių narių tarpusavio santykiams, turi būti taikomas negražinimo principas.

66. Iš tiesų Sprendime *N.S.* Teisingumo Teismas konstatavo, kad valstybė narė, kurioje pateiktas prašymas, turėtų išnagrinėti III skyriuje nustatytus kriterijus, kad įvertintų, ar gali būti nustatyta, jog atsakinga kita valstybė narė. Tačiau jeigu ši procedūra truktų nepagrįstai ilgai, valstybė narė, kurioje pateiktas prieglobsčio prašymas, prireikus turėtų pati išnagrinėti prašymą laikydamosi Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos²⁴.

67. Taigi, išimtiniais atvejais valstybė narė, kurioje pateiktas prieglobsčio prašymas, *neturi* besąlyginės pareigos pati nagrinėti prašymą. Ji gali pamėginti per protingą terminą nustatyti kitą atsakingą valstybę narę. Tačiau, jeigu tokios valstybės narės nustatyti nepavyktų, panašu, kad *tuomet* valstybė narė privalėtų nagrinėti prašymą pati.

68. Vis dėlto manau, kad tai negali būti laikoma valstybės narės pareiga įgyvendinti kompetenciją pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį. Pagal tinkamą Reglamento Nr. 343/2003 aiškinimą, kai nustatomos Sprendime *N.S.* apibūdintos sąlygos, valstybė narė, kurioje esama tokių sąlygų, paprasčiausiai nustoja būti atsakinga valstybe nare, kaip numatyta reglamento 3 straipsnio 1 dalyje. Komisija tai pripažino per posėdį. Valstybė narė, kurioje pateiktas prieglobsčio prašymas, tampa atsakinga valstybe nare, jeigu negali rasti kitos atsakingos valstybės narės²⁵.

24 — 107 ir 108 punktai.

25 — Šiuo klausimu žr. Sprendimo *K* byloje C-245/11 (2012), 47 punktą, kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad „jei tenkinamos minėtoje 15 straipsnio 2 dalyje išvardytos sąlygos, valstybė narė, kuri dėl šioje nuostatoje nurodytų humanitarinių priežasčių privalo perimti prieglobsčio prašytoją savo žinion, tampa už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybe nare“.

69. Tokiu atveju taikomas Reglamento Nr. 343/2003 13 straipsnis, nes, kaip nurodyta jo tekste, „remiantis šiame reglamente išvardytais kriterijais negalima nustatyti jokios už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės“. Toliau 13 straipsnyje numatyta, kad „už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas prieglobsčio prašymas“. Taigi, kalbant apie K. Puid, Vokietijos Federacinė Respublika yra „pirmoji valstybė narė“, kuriai jis pateikė prieglobsčio prašymą. Būdamas tokia valstybe ji privalo išnagrinėti prieglobsčio prašymą pagal Reglamento Nr. 343/2007 16 straipsnio 1 dalies b punktą.

70. Vis dėlto svarbu pažymėti, kad valstybės narės, kuriai pirmą kartą pateiktas prieglobsčio prašymas, materialinė pareiga negali kilti iš 3 straipsnio 2 dalies pirmo sakinio. Akivaizdu, kad pagal šią nuostatą siekiama leisti *bet kuriai* valstybei narei, kuriai pateiktas prieglobsčio prašymas²⁶, imtis atsakingos valstybės narės vaidmens remiantis savo suverenia diskrecija. Tai gali būti daroma, pavyzdžiui, dėl politinių, praktinių arba humanitarinių priežasčių²⁷. Kitaip tariant, pagal šią nuostatą valstybėms narėms leidžiama nagrinėti prieglobsčio prašymus, tačiau jos neverčiamos to daryti.

71. Pažymėtina, kad pagal Reglamentą Nr. 343/2003 valstybės narės jokiais aplinkybėmis nėra įpareigojamos atsisakyti nagrinėti prieglobsčio prašymą, o tiesiog Europos Sąjungoje tvarkingai įtvirtinama valstybių praktika, kurios daugelis iš jų būtų laikęsi bet kuriuo atveju, t. y. tarptautinės apsaugos nesuteikimas prieglobsčio prašytojams, kurie atvyksta per saugias šalis. Kitaip tariant, pagal Reglamentą Nr. 343/2003 valstybėms narėms padalijama pareiga, o ne normatyvinė kompetencija²⁸ nagrinėti prieglobsčio prašymus.

b) Prieglobsčio prašytojo teisės ir teisių gynimo priemonės, kuriomis jis gali pasinaudoti išimtinėmis aplinkybėmis

72. Kalbant apie prieglobsčio prašytojų teises ir teisių gynimo priemones esant išimtinėms aplinkybėms, kaip antai apibūdintomis Sprendime *N.S.*, svarbu atskirti dviejų tipų sprendimus, tai yra sprendimus, kurie priimami dėl *atsakomybės už prašymo nagrinėjimą*, nuo sprendimų, kurie priimami dėl *prieglobsčio prašytojo perdavimo* atsakingai valstybei narei.

73. Prašoma valstybė narė (t. y. valstybė narė, kurios kita valstybė narė prašo išnagrinėti prieglobsčio prašymą) sprendimą dėl nagrinėjimo priima pagal Reglamento Nr. 343/2003 18 straipsnį. Nė vienoje Reglamento Nr. 343/2003 nuostatoje, aiškinamoje pagal bendros Europos prieglobsčio sistemos tikslus, prieglobsčio prašytojams nenumatyta subjektinė teisė priversti tam tikrą valstybę narę išnagrinėti prieglobsčio prašymą²⁹. Tai taikoma kalbant tiek apie prašomą valstybę narę, tiek apie prašymą pateikusių valstybę narę.

74. Sprendimas dėl perdavimo atsakingai valstybei narei reglamentuojamas pagal Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnį. Jame numatyta, kad „jei prašoma valstybė narė sutinka, kad ji turėtų perimti prašytoją savo žinion, ta valstybė narė, kurioje yra pateiktas prieglobsčio prašymas, praneša prašytojui apie sprendimą *nenagrinėti prašymo* ir pareigą *perduoti prašytoją* atsakingai valstybei narei“ (išskirta mano).

26 — Visiškai imanoma, kad prieglobsčio prašytojas yra pateikęs prašymą kelioms valstybėms narėms. Tuo atveju, jeigu jis negalėtų būti perduotas valstybei narei, į kurią atvyko pirmiausia, pagal Reglamentą Nr. 343/2003 13 straipsnį atsakinga būtų ta valstybė narė, kuriai prašymas pateiktas pirmai. Jeigu nebūtų šios nuostatos, akivaizdu, kad pareiga suteikti tarptautinę apsaugą būtų nustatoma pagal tarptautinę teisę ir ji tektų (atsižvelgiant į aplinkybes) arba valstybei narei, kurioje yra prieglobsčio prašytojas, arba pirmajai saugiai valstybei narei, į kurią atvyko prieglobsčio prašytojas. Šis pavyzdys rodo, kaip sudėtinga aiškinti, kad šiame reglamente nustatyta objektyvi valstybės narės pareiga įgyvendinti kompetenciją pagal 3 straipsnio 2 dalį.

27 — Žr. generalinės advokatės V. Trstenjak byloje *K, C-245/11*, pateiktos išvados 27–31 punktus ir COM(2001) 447 galutinis, *op. cit.*, p. 10.

28 — Valstybės kompetencija nagrinėti prieglobsčio prašymą ir suteikti tarptautinę apsaugą kyla iš jos suvereniteto. Todėl pagal Direktyvą 2004/83 valstybėms narėms nedraudžiama taikyti palankesnių standartų, nustatant, kuris asmuo gali būti laikomas pabėgėliu (žr. 3 straipsnį).

29 — Kaip išimtį galima nurodyti Reglamento Nr. 343/2003 7 ir 8 straipsnius, susijusius su šeimos nariais, pagal kuriuos atitinkamų asmenų pageidavimai teisiniu požiūriu yra svarbūs.

75. Pagal Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 2 dalį perdavimo sprendime turi būti išdėstyti motyvai, kuriais jis grindžiamas. Jame taip pat nurodomas perdavimo vykdymo terminas ir prirėikus pateikiama informacija apie tai, kur ir kada prašytojas turėtu atvykti, jeigu jis į atsakingą valstybę narę keliauja savarankiškai.

76. Sprendimas nenagriniėti prašymo ir perduoti prašytoją gali būti skundžiamas arba peržiūrimas³⁰. Tokio sprendimo apskundimas arba peržiūrėjimas nesustabdo perdavimo vykdymo, nebent tam tikrais atvejais teismai arba kompetentingos institucijos nusprendžia kitaip, ir jeigu tai daryti leidžiama pagal nacionalinės teisės aktus³¹.

77. Būtent šioje byloje nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į savo pareigą užtikrinti veiksmingą teisinę apsaugą pagal ESS 19 straipsnio 1 dalį, privalo išsiaiškinti, ar kuriuo nors nagrinėjamu atveju yra susidariusios ir yra taikytinos išimtinės aplinkybės, nurodytos Sprendime *NS*, ir ar jos keičia valstybės narės, kurios prašoma suteikti prieglobstį, pareigas. Pakankamai akivaizdu, kad šioje byloje, remdamiesi ES pirmine teise³², nacionaliniai teismai privalo užtikrinti chartijoje numatytą teisių apsaugą; tuo labiau kad ES teisės aktuose daroma aiški nuoroda į pagrindinių teisių ir chartijos laikymąsi – tokia nuoroda daroma ir Reglamente Nr. 343/2003, būtent jo 15 konstatuojamojoje dalyje³³.

78. Pagal Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 2 dalį sprendimo nenagriniėti prieglobsčio prašymo ir perduoti prieglobsčio prašytoją apskundimas nesustabdo perdavimo vykdymo, *nebent* tam tikrais atvejais teismai arba kompetentingos institucijos nusprendžia kitaip, jeigu tai daryti leidžiama pagal nacionalinės teisės aktus. Šios nuostatos priėmimo motyvai išaiškinti Komisijos pasiūlyme dėl Reglamento Nr. 343/2003. Mažai tikėtina, kad asmenį perdavus kitai valstybei narei jam būtų padaryta didelių nuostolių, kuriuos būtų sunku atlyginti³⁴. Akivaizdu, kad ši prielaida negali būti taikoma išimtinėmis aplinkybėmis, kaip tai nurodyta Sprendime *NS*.

79. Manau, kad nacionalinis teismas, kuris negali nežinoti, jog prieglobsčio suteikimo procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų sisteminiai trūkumai pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 1 dalį atsakingoje valstybėje narėje yra rimta ir pagrįsta priežastis manyti, kad prieglobsčio prašytojui kils reali nežmoniško arba žeminamo elgesio grėsmė, kaip tai suprantama pagal chartijos 4 straipsnį, privalo sustabdyti prieglobsčio prašytojų perdavimą tokiai valstybei narei ir, jeigu tai būtina, netaikyti nacionalinės teisės nuostatų, pagal kurias draudžiama priimti tokį sprendimą. Tokią išvadą galima padaryti atsižvelgiant į ES teisės bendruosius principus, susijusius su veiksmingų teisių gynimo priemonių užtikrinimu ir pagrindinių teisių apsauga³⁵. Kaip jau esu minėjęs, kompetentingos institucijos turi panašią pareigą prieglobsčio suteikimo procedūrų administravimo srityje.

30 — Dublino konvencijoje tokios nuostatos nebuvo. 19 straipsnio ir atitinkamų Dublino konvencijos nuostatų skirtumai aptariami COM(2001) 447 galutinis, *op. cit.*, p. 17 ir 18.

31 — Tačiau tokiam sprendimui netaikomas Direktyvos 2005/85 39 straipsnis, susijęs su teise į veiksmingą teisių gynimo priemonę. Žr. šios direktyvos 39 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktį kartu su 25 straipsnio 1 dalimi.

32 — Žr., pavyzdžiui, generalinės advokatės E. Sharpston išvados 52 punktą.

33 — Pažymėtina, kad 2010 m. spalio 5 d. Sprendimo *McB* (C-400/10 PPU, Rink. p. I-8965) 60 ir 61 punktuose Teisingumo Teismas nagrinėjo, ar jo nurodytas 2003 m. lapkričio 27 d. Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinancio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243), aiškinimas atitinka chartijos 24 straipsnį ir vaiko teises, nors nacionalinio teismo pateiktame prejudiciniame klausime apie tai nebuvo užsimenama. Teisingumo Teismas tokio požiūrio iš dalies laikėsi dėl išpareigojimų, numatytų Reglamento Nr. 2201/2003 33 konstatuojamojoje dalyje.

34 — Žr. COM(2001) 447 galutinis, *op. cit.*, p. 19.

35 — Žr. bendrai 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *DEB* (C-279/09, Rink. p. I-13849).

80. Pažymėtina, kad naujausiame Komisijos pasiūlyme dėl Reglamento Nr. 343/2003 naujos redakcijos pateiktame 26 straipsnyje „Teisės gynimo priemonės“, be kita ko, siūloma nustatyti, jog „jei <...> sprendimas dėl perdavimo peržiūrimas teisme, <...> institucija kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per septynias darbo dienas nuo skundo pateikimo dienos *ex-officio* nusprendžia, ar atitinkamas asmuo, laukdamas skundo nagrinėjimo rezultatų, gali likti tos valstybės narės teritorijoje“³⁶.

81. Taigi, net išimtinėmis aplinkybėmis, kaip antai apibūdintomis Sprendime *NS*, prieglobsčio prašytojas neturi teisės, kuri privalo būti teismų ginama, pagal Reglamentą Nr. 343/2003 priversti tam tikrą valstybę narę išnagrinėti jo prieglobsčio prašymą. Tačiau nacionalinis teismas, kuris negali nežinoti, kad prieglobsčio procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų pagal Reglamentą Nr. 343/2003 atsakingoje valstybėje narėje sisteminiai trūkumai yra rimta ir pagrįsta priežastis manyti, jog prieglobsčio prašytojui kils reali nežmoniško arba žeminamo elgesio grėsmė, kaip tai suprantama pagal chartijos 4 straipsnį, privalo sustabdyti tokio prieglobsčio prašytojo perdavimą tokiai valstybei narei.

V – Išvada

82. Todėl siūlau į *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

Prieglobsčio prašytojas neturi teisės, kuri privalo būti teismų ginama, priversti tam tikrą valstybę narę išnagrinėti jo prieglobsčio prašymą pagal 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, 3 straipsnio 2 dalį. Tačiau nacionalinis teismas, kuris negali nežinoti, kad prieglobsčio procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų pagal Reglamentą Nr. 343/2003 atsakingoje valstybėje narėje sisteminiai trūkumai yra rimta ir pagrįsta priežastis manyti, jog prieglobsčio prašytojui kils reali nežmoniško arba žeminamo elgesio grėsmė, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnį, taikydamas minėto reglamento 19 straipsnio 2 dalį, privalo sustabdyti tokio prieglobsčio prašytojo perdavimą tokiai valstybei narei.

36 — Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (Nauja redakcija), KOM (2008) 820 galutinis, p. 47.